

Septuagesima d. 9. februar 2020

Salmer:

745: Vågn op og slå på dine strenge

2: Lov den Herre

370: Menneske, din egen magt

27: Du gav os efter dit behag

Sangvers: ”Du, som har dig selv mig givet”, ”Jesus Krist, du gav mig livet”, ”Gå da frit enhver til sit” og ”Syng lovsang, hele jorden” synges hver 3 gange under og evt. efter nadver

356: Almagts Gud, velsignet vær

Prædikentekst: Matthæusevangeliet 25,14-30

Jesus sagde: »Det er med Himmeriget som med en mand, der skulle rejse til udlandet og kaldte sine tjenere til sig og betroede dem sin formue; én gav han fem talenter, en anden to og en tredje én, enhver efter hans evne; så rejste han. Den, der havde fået de fem talenter, gik straks hen og handlede med dem og tjente fem til. Ligeledes tjente han med de to talenter to til. Men den, der havde fået én talent, gik hen og gravede et hul i jorden og gemte sin herres penge. Lang tid efter kommer disse tjeneres herre tilbage og gør regnskab med dem. Den, der havde fået de fem talenter, kom og lagde andre fem talenter på bordet og sagde: Herre, du betroede mig fem talenter; se, jeg har tjent fem talenter til. Hans herre sagde til ham: Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde! Også han med de to talenter kom og sagde: Herre, du betroede mig to talenter; se, jeg har tjent to talenter til. Hans herre sagde til ham: Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde! Så kom også han, som havde fået den ene talent, og han sagde: Herre, jeg kender dig som en hård mand, der høster, hvor du ikke har sået, og samler, hvor du ikke har spredt, og af frygt for dig gik jeg hen og gemte din talent i jorden. Se, her har du, hvad dit er. Men hans herre sagde til ham: Du dårlige og dovne tjener! Du vidste, at jeg høster, hvor jeg ikke har sået, og samler, hvor jeg ikke har spredt. Så burde du have betroet mine penge til vekselererne, så jeg havde fået mit igen med rente, når jeg kom tilbage. Tag derfor talenten fra ham og giv den til ham med de ti talenter. For enhver, som har, til ham skal der gives, og han skal have overflod, men den, der ikke har, fra ham skal selv det tages, som han har. Og kast den uduelige tjener ud i mørket udenfor. Dér skal der være gråd og tænderskæren.«

Hvis man har en pensionsopsparing, har man sandsynligvis på et eller andet tidspunkt taget stilling til, hvordan den skal investeres. Man har bestemt, hvor stor risiko pensionskassen skal tage på ens vegne. Hvis de investerer med stor risiko, typisk i aktier, er der større sandsynlighed for, at ens pensionsopsparing vokser. Til gengæld stiger risikoen også for, at man ender med mindre, end man har indbetalt.

Hvis de investerer med lav risiko, typisk i obligationer, er der mindre sandsynlighed for, at ens pensionsopsparing vokser. Til gengæld kan man være næsten helt sikker på, at den ikke bliver mindre.

Det handler nok om temperament og personlighed. Hvor stor risiko vil man tage? Er man en gambler? Eller en, der helst spiller sikkert?

Du ved nok bedst selv, hvad du er. Du ved nok også, hvad din ægtefælle, din kæreste, dine børn, dine forældre, dine venner, er for en type.

I den lignelse, Jesus fortæller, møder vi de to typer. En rig mand rejser udenlands og overlader sin formue til tre tjenere. Det var virkelig en rig mand, en millionær. Han overlader i alt 8 talenter til dem. En talent er egentlig en møntenhed og stammer oprindeligt fra, at 1 talent var lig med 30 kg metal, sandsynligvis sølv, hvilket var lig med den løn, som man fik for 6000 dages arbejde, altså, cirka et *halvt livs* arbejds løn. Denne mand må have været dygtig, siden han kunne tjene så mange penge. Eller også har han arvet dem. I hvert fald efterlader han nu de tre tjenere en stor sum penge hver. Lad os bare bruge lidt runde tal og sige, at de får henholdsvis 5, 10 og 25 millioner kroner betroet. Det er mange penge, nok mere, end de fleste pensionskasser investerer fra hver dansker, så det er vigtigt, hvordan hans tjenere forvalter de penge, de har fået.

Her viser de tre tjenere sig at være fordelt på to typer. Der er to gamblere. De investerer med det samme deres 25 og 10 millioner kroner og får tilsvarende beløb i gevinst. Den tredje tjener er en, der spiller sikkert. Han graver sine 5 millioner kroner ned i jorden. Det er ikke dumt. Så var de i sikkerhed for hærgende røverbander. Så var han også sikker på ikke at komme til at investere dem dårligt og tabe alle pengene.

Jeg har valgt en pensionsopsparing med lav risiko. Jeg spiller sikkert. Jeg holder af kontrol og bryder mig ikke om at tage chancer. Så jeg har fuld forståelse for den tredje tjener. Alligevel er det ikke ham, som får ros af sin herre, da herren vender tilbage fra sit udlandsophold. Det gør de to andre. De har taget en chance, investeret og fået stor afkast. De får ros – ”du gode og tro tjener”. De kan derefter gå ind til deres herres glæde, til fest, til evigt liv. Den tredje tjener får derimod skæld ud. Hans undskyldende tanke om, at hans herre er en hård mand, som høster, hvor han ikke har sået, den tanke skyder herren ned. For så burde han da netop have fået sin talent til at vokse ved at give den til valutaspekulanter i stedet for bare at grave den ned af frygt for at gøre noget forkert. Den tredje tjener bliver frataget sin ene talent, og bliver kastet ud i mørket udenfor, hvor der skal være gråd og tænderskæren, et billede på fortabelsen.

Hvor stor sympati nogle af os end kan have for den tredje tjener og hans forsigtige, måske dovne, tilgang til livet, så er det ikke ham, vi skal ligne. Vi skal ligne de to første. De fik betroet meget, de fik ansvar for store summer. Vi har også fået betroet meget, vi har fået ansvar for meget, nemlig vores liv. Hvordan lever vi det på en god og ansvarlig måde?

Når vi taler om ansvar og ansvarlighed, har vi en tendens til at tænke, at det handler om at være forsigtig og ikke tage chancer. Hvis vi har ansvar for andres, for eksempel børns, sikkerhed, så skal vi passe på dem. Sikre, at de ikke skærer sig på knive. Sikre, at de ikke falder ned af trapperne. Eller hvis jeg laver mad, så prøver jeg at følge opskriften og ikke tage for mange chancer eller slumpe for meget. Det skulle jo nødig gå galt. Eller hvis man er Nationalmuseet, så tager man sit ansvar med at passe på Danmarks kirker meget alvorligt. Så må der ikke laves det mindste om, for tænk nu, hvis der gik et eller andet uerstatteligt tabt. ☺

Det er jo forståeligt og sympatisk, selvom der nok er en del menighedsråd, som kan være *lidt* trætte af Nationalmuseet indimellem. Men alligevel. De to tjenere, som får ros af herren, er de to tjenere, som valgte at være ansvarlige på en mere dristig og uforsigtig måde. De tog en chance. De investerede ikke på den sikre måde, men på en vovet måde. Så hvordan forvalter vi vores ansvar på samme måde? Hvordan lever vi vores liv på en sådan dristig og uforsigtig, ja nærmest gamblende måde, at vi får ros af vores herre den dag, han kommer igen for at dømme retfærdigt?

Vi vil se på to områder af livet. Først vores liv med hinanden som medmennesker. Hvordan lever vi dristigt og ikke alt for overforsigtigt med hinanden? Det gør vi for eksempel, når vi tager chancen og inviterer nogle på kaffe og småkager, også selvom det er nogle, vi ikke normalvis plejer at omgås med, eller nogle vi er sikre på, at vi passer godt sammen med. Det er nemlig langt lettere at omgive os med dem, som vi ligner. Som vi tænker på samme måde som. Som lever på samme måde som os. Det er forståeligt, for venskaber kræver, at der er fællesnævnerne. Overlap mellem interesser, overbevisninger og livssituationer. Men alligevel, hvor mange af os har ikke prøvet at blive overrasket over at finde en god ven i en, som vi synes var lidt træls eller irriterende i begyndelsen?

Vi lever også dristigt med vores medmennesker, når vi indimellem bruger mere tid på et andet menneske, end egentlig er nødvendigt. For mange mennesker er tiden en dyr ressource. Der kan være mange ting i kalenderen. Familien tager tid. Arbejdet, det frivillige arbejde, haven, huset, avisen, kirken, bøgerne, madlavningen tager tid. Måske har vi egentlig ikke tid til den snak i Superbrugsen eller den snak hen over hækken eller den kop kaffe efter gudstjenesten, som vi bliver budt på. Men de to tjenere, som får ros, lærer os, at vi ikke skal være så nøjeregnende med vores tid. Vi skal ikke være bange for, at vi ikke når det, vi tænker, vi skal. Vi skal ikke være bange for at investere dristigt i et andet menneske, for mange mennesker føler sig netop elskede, når andre vil bruge tid på dem.

Vi lever også dristigt med vores medmennesker, når vi viser dem tillid og ansvar, som vi ikke er helt sikre på, at de kan magte. Men når vi viser dem tillid, får de mulighed for at vise, at de kan. De får muligheden for at få god og vigtig erfaring. De får mulighed for at vokse som mennesker. De tre tjeneres herre overgav store summer til sine tjenere. Han havde nok ikke lavet store undersøgelser af dem først for at se, om de kunne klare det. Han stolede på dem. Han besluttede sig for at vise dem tillid og give dem mulighed for at vokse og få dyrebar erfaring.

Det andet område er kirken. Hvordan er vi kirke i det 21. århundrede på en dristig og uforsigtig måde. Hvordan sørger vi for, at kirken ikke bare gemmer sit betroede i jorden og får skæld ud af sin herre, Kristus? To ting. Det første er, at vi indimellem må turde forandre os. Der er ofte noget konservativt og forsigtigt over kirker og kirkens folk. Vi er bevidste om, at vi er en del af en lang tradition. Af noget gammelt. Noget dyrebart, noget vi skal passe på. Derfor kan vi også have tendenser til at være modstandere af alt for meget forandring. Vi ligner dog den tredje tjener, når vi

er for forsigtige og vil bevare alt, som det altid har været. Så det er ifølge Jesu lignelse *ikke* det, vi altid skal gøre.

Vi skal indimellem forandre os. Forandre vores måder at være kirke på. Forandre vores måde at tale om kristendom på. Forandre vores måde at holde gudstjeneste på. Forandre den måde vi taler til Gud på. Ikke for at følge med tiden, for tiden og tidsånden er rastløs og altid på vej mange sære steder hen. Men vi skal indimellem forandre os, fordi vi er levende mennesker, der tror på en levende Gud. Ikke døde mennesker, der tror på en død Gud, som ikke virker i vores verden i dag. Men vi er en levende kirke, som tror på en Gud, der stadig taler til os i år 2020 og stadig har planer for sin kirke.

Den anden måde, vi som kirke er dristig og uforsigtig på, er at vi bliver stolte og bevidste om den skat, vi har. Som nævnt kan vi være optaget af at bevare den. Ikke lave alt for meget om på de fleste ting. Men kirkens skat skal ikke graves ned. Den skal pakkes ud. Den skal bringes i spil. Den skal investeres i mennesker. Millioner af kristne før os har erfaret, at de er syndere, som er tilgivne af Gud. De har erfaret, at Gud er nådig og kærlig imod al forventning. Det skal vi fortælle til en verden, til et land, til et sogn, som stadig har brug for at høre det.

Vi har salmer, vi har gamle bønner, vi har trosbekendelsen. En rig arv, som har vist sig at være langtidsholdbar. De skal bruges. De skal luftes. De skal synge, bedes og bekendes offentligt, så det høres, ja, vækker opsigt.

Vi har Bibelen. En stor samling af visdom, som gang på gang viser sig at holde. En stor samling af poesi, som stadig er smuk og kan berøre. En stor samling af lignelser, som stadig taler til os i dag og minder os om, hvordan vi skal leve. Og frem for alt en stor samling af troværdige beretninger om Guds søn, Jesus Kristus, som er værd at dele. Han levede livet fuldt ud. Han var dristig og vovet. Han holdt sig ikke tilbage, men gav alt det, han havde i sig. Han var ikke forsigtig, men talte sandheden til alle, han mødte. Han virkede i det offentlige, selvom han risikerede modstand. Han gav ikke op, han svigtede ikke sin far i himlen og sine disciple, selv da han blev truet med død. Han holdt ud til det sidste.

Han gav sit liv. Gav os mulighed for tilgivelse og fred med Gud. Gav os et forbillede, et mål at leve vores liv efter. Gav os håb om, at vi ikke skal blive i vores grav i jorden, men en dag i kraft af vores

dåb og tro skal høre de her ord sagt til os: Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde – for evigt!